

**Повідомлення про оприлюднення проекту документа
державного планування**

та звіту про стратегічну екологічну оцінку

«Детальний план території щодо можливої забудови складу по зберігання рідкого аміаку на земельній ділянці орієнтовною площею 5,0000 га, яка знаходиться за межами с. Свидовець на території Бобровицької міської ради Бобровицького району Чернігівської області».

Орган, що приймає рішення про затвердження документа державного планування: Бобровицька районна державна адміністрація Чернігівської області.

Громадське обговорення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку проводиться строком протягом не менше 30 днів із дня їх оприлюднення, а саме: з 20 грудня 2019 року.

Громадськість, у межах строку громадського обговорення, має право подати в письмовій формі зауваження та пропозиції до звіту із стратегічної екологічної оцінки та проекту документа державного планування.

Проведення громадських слухань заплановано на 12.00 21 січня 2020 року в приміщенні Бобровицької районної державної адміністрації за адресою: вул. Незалежності, 46, м. Бобровиця Чернігівської обл., 17400 (малий зал, третій поверх адмінбудівлі).

Інформацію щодо проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку можна отримати на сайті Бобровицької райдержадміністрації та у відділі містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Бобровицької райдержадміністрації за адресою: вул. Лупицька, 4, м. Бобровиця, Чернігівська область, 17400.

Зауваження та пропозиції подаються до відділу містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Бобровицької районної державної адміністрації за адресою: вул. Лупицька, 4, м. Бобровиця, Чернігівська обл., 17400 та за електронною адресою Бобровицької районної державної адміністрації: e-mail: bobradm_post@cg.gov.ua, сайт: <http://bobradm.cg.gov.ua>, зауваження та пропозиції приймаються до 16-ї години 20 січня 2020 року.

Наявна екологічна інформація знаходиться за адресою: відділ містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства Бобровицької районної державної адміністрації, вул. Лупицька, 4, м. Бобровиця, Чернігівська область, 17400.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку детального плану території щодо можливої забудови складу по зберіганню рідкого аміаку на земельній ділянці орієнтовною площею 5,0000 га, яка знаходиться за межами с. Свидовець на території Бобровицької міської ради Бобровицького району Чернігівської області

1. Зміст та основні цілі документа державного планування.

Детальний план території щодо можливої забудови складу по зберіганню рідкого аміаку на земельній ділянці орієнтовною площею 5,0000 га, яка знаходиться за межами с. Свидовець на території Бобровицької міської ради Бобровицького району Чернігівської області розробляється з метою відведення земельної ділянки для будівництва складу по зберіганню рідкого аміаку. Комплекс об'єктів з приймання, зберігання і відвантаження в сільськогосподарську техніку рідкого аміаку передбачається розмістити на території Бобровицької міської ради Бобровицького району Чернігівської області.

Склад зберігання рідкого аміаку повинен розташовуватися за межами населеного пункту, на відстані близько 2 км від західної межі села Горбачі, на відстані близько 2 км від північної межі села Свидовець та на відстані близько 5 км від південної межі села Кобижча з підвітряного боку переважаючих напрямків вітрів по відношенню до житлового масиву, з урахуванням ситуаційного плану району та природних умов території.

Детальний план розроблений відповідно до Рішення Бобровицької районної державної адміністрації Чернігівської області від 25 грудня 2018 р. про розроблення детального плану території. Згідно Рішення замовником визначено необхідність проведення стратегічної екологічної оцінки документа державного планування.

Детальним планом території за межами населеного пункту уточнено положення проектної земельної ділянки та розвиток території у її межах.

Детальний план є містобудівною документацією місцевого рівня, яка визначає функціональне призначення, параметри забудови земельної ділянки з метою розміщення об'єкту будівництва, формування принципів планувальної організації забудови, уточнення в більш крупному масштабі положень схеми планування території району, визначення планувальних обмежень використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами, формування пропозицій щодо можливого розташування об'єкту в межах однієї проектної території із дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства з метою залучення інвестицій згідно інтересів територіальної громади, заходів щодо реалізації містобудівної політики розвитку території району, згідно п.4.1. ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території»; визначення містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки.

Підготовка ДТП і матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище ґрунтується на вимогах діючих в Україні нормативних правових актів.

Проект розроблений у відповідності з:

- Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;
- ДСП-173 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;
- ДБН В.2.3-5:2001 «Вулиці та дороги населених пунктів»;
- ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території»;

- ДБН В.2.2-7:98 "Будинки і споруди. Будівлі і споруди для зберігання мінеральних добрив та засобів захисту рослин";
- ВНТП-АПК-15.07 "Підприємства, будинки та споруди для зберігання мінеральних добрив та засобів захисту рослин";
- НПАОП 24.0-1.21-14 "Правила безпечної експлуатації наземних складів синтетичного рідкого аміаку".

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану.

Вибір розташування ділянки проектування був заснований на географічному розташуванні та економічній обґрунтованості.

Вибір місця для розміщення споруд комплексу визначено з умов:

- віддаленості від житлових масивів і від громадських об'єктів, що забезпечує необхідну ширину санітарно-захисної зони;
- максимально можливого наближення до місця використання.

Територія підприємства характеризується прямокутною формою.

Кліматичні умови.

Клімат області помірно-континентальний, з досить теплим літом та порівняно м'якою зимою та достатньою зволоженістю. Тривалість періоду з середньодобовою температурою повітря нижче 0 °С становить 114 діб. Середньорічна температура повітря становить +7,6°С. Середня багаторічна температура найбільш теплого місяця (липня) +19,7°С, найбільш холодного (січня) від -5,8°С. Але в окремі роки температура значно відхиляється від вказаних величин. Абсолютний температурний максимум +35°С, а мінімум -29°С. Безморозний період продовжується 155-170 днів. В окремі роки бувають сильні морози. Тривалість періоду зі стійким сніговим покривом 95-105 днів.

Щодо поліської частини області, слід відмітити, зокрема, що клімат тут більш континентальний, якщо порівнювати з іншими районами України.

Період вегетації (кількість днів з температурою понад 15°) становить 105-110 днів. Переважають західні вітри, що приносять 550-660 мм опадів за рік. Найменше опадів буває зимою (січень – лютий), найбільше їх припадає на червень-серпень.

Переважним напрямком вітрів є південно-східне і північно-західне спрямування. В цілому потенціал забруднення атмосфери помірний зі сприятливими умовами для розсіювання домішок.

Природні умови.

Ділянка проектування на даний час зазнала значного антропогенного впливу, зумовленого наявністю штучних земляних споруд (насипи та канами). Ділянка проектування частково вкрита самосійними чагарниками та деревами. В минулому ділянка буда частиною під'їзної залізничної колії, яку було потім демонтовано.

Державні основні меліоративні фонди водогосподарських організацій Держводагентства у межах зазначеної ділянки на території Бобровицького району відсутні.

На відстані 1000 метрів від ділянки проектування протікає мала річка Носівочка, яка не потрапляє в межі санітарно-захисної зони комплексу. Меліоративні канали, що знаходяться неподалік від комплексу проектом передбачається ліквідувати.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду, в межах або поряд із вказаною земельною ділянкою, на яку розробляється детальний план території відсутні.

Екологія та біологічні ресурси.

Рослинність. Природна рослинність території району практично не збереглася. В даний час велика частина території району розорана. Збережені ділянки природних рослинних угруповань (менше 20% площі) використовуються як пасовища, і також сильно порушені.

Тваринний світ. Сучасна фауна, склад і структура населення тварин склалися в результаті тривалого антропогенного впливу. В даний час основна частина тварин сконцентрована в місцях з найменшою антропогенним навантаженням. Населення агроландшафтів становлять лише види, адаптовані до постійного антропогенного впливу і мають тут кормову базу.

Соціально-економічні умови та культурні характеристики.

Бобровицький район межує з Козелецьким, Носівським районами Чернігівської та із Згурівським, Баришівським і Броварським районами Київської області. Територія району становить 1501,1 квадратного кілометра, населення — 34,1 тисячі осіб. Густота населення — 24,6 осіб на км². Через район пролягають автошлях Київ-Суми та залізниця Київ-Москва. 54 населені пункти. У геоморфологічному відношенні територія району відноситься до Лівобережної Придніпровської рівнини, розміщеної на древній терасі Дніпра.

Бобровиця і Новий Биків - великі промислові центри району.

Спеціалізація району — виробництво зернових та технічних культур, виробництво молока та м'яса ВРХ і свинини. Серед продукції сільського господарства домінує рослинництво — 94 %. Загальна площа угідь — 108,7 тис. га, з них рілля — 90,5 тис. га.

На території Бобровицького району працюють 53 сільськогосподарські та 5 промислових підприємств:

- ПАТ «Бобровицький молокозавод»;
- Бобровицька друкарня;
- ТОВ «Земля і Воля» (Бобровиця) — виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, кормів для тварин.;
- Бобровицький хлібзавод;
- ТОВ «Адам-компані» (Новий Биків) — виробництво безалкогольних напоїв.

На початок 2014 року налічувалося суб'єктів малого підприємництва: 104 юридичні особи та 795 фізичних осіб-підприємців.

У районі 16 середніх, 14 восьмирічних, 23 початкові школи й Коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової. Крім того, є Старобасанська допоміжна та Тимківська лісова школи. У Бобровиці, Новій Басані та Марківцях працюють дитсадки.

В районі діє 21 храм, що відноситься до Бобровицького благочиння Ніжинської єпархії Української православної церкви (Московського патріархату).

Історичні і археологічні об'єкти.

Археологічні пам'ятки — поселення, кургани, городища свідчать про те, що територія району була заселена вже у II тисячолітті до н. е.

Перша згадка про Бобровицю датована XIV ст. У XVII–XVIII ст. була сотенним містечком Київського полку, з 1782 р. — волосним центром.

Згідно листа, наданого Департаментом культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОДА № 15-1225/8 від 04 квітня 2019 р., суцільне археологічне обстеження ділянки проектування існуючих межах не проводилося.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території складу по зберіганню рідкого аміаку.

Відповідно до геоморфологічного районування України ділянка проектування розташована на яготинській алювіальній рівнині, яка є частиною придніпровської пластово-аккумулятивної рівнини.

Відповідно до фізико-географічного районування України ділянка проектування розташована в носівсько-линовицькому районі в північно-придніпровській терасовій низовинній області лівобережно-дніпровського краю лісостепової зони.

Рельєф території ділянки проектування характеризується різкими перепадами, зумовленими наявністю штучних земляних споруд (насипи та канали).

Природний рельєф ділянки рівнинний без значних ухилів поверхні.

Характеристика ґрунтів та гідрогеологічних умов буде надана після здійснення інженерно-геологічного обстеження ділянки проектування. Проведення такого обстеження є обов'язковою передумовою для здійснення подальших етапів проектування.

Згідно ДБН В.1.1-12:2014 та карт ЗСР, ділянка проектування розташована в зоні 6-бальної сейсмічної інтенсивності.

Ділянка проектування знаходяться в межах санітарно-захисної зони (СЗЗ) існуючих складів зберігання мінеральних добрив І типу місткістю більше 500т (1000 м).

В той же час, невелика частина території ділянки проектування потрапляє в межі охоронної зони існуючої повітряної лінії електропостачання напругою 10 кВ, яка проходить в східній частині ділянки проектування.

Проектоване підприємство має санітарно-захисну зону, яка встановлюється від джерела шкідливості, де будуть зберігатися мінеральні добрива І класу ємністю більше 500 т., - в розмірі 1000 метрів.

При розміщенні складу по зберіганню рідкого аміаку необхідно перенести родючий шар землі в район сільськогосподарського використання земель згідно будівельних норм.

В цілому стан навколишнього середовища на території проектування можна характеризувати як задовільний.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.

У процесі будівництва та експлуатації складів можливі різні ризики впливу на навколишнє природне середовище.

Вплив на етапі будівництва:

Геоморфологія і геологія.

Основні впливи на геологічне середовище на цій стадії будуть пов'язані з виконанням робіт з інженерної підготовки території. Найбільш значущими серед них є:

- вертикальне планування ділянок установки фундаментів під будівлі та споруди;
- зрізка ґрунтово-рослинного шару уздовж трас трубопроводів на ділянках їх підземного укладання;
- проходка котлованів під фундаменти на ділянках будівництва складу рідкого аміаку, адміністративного комплексу та ін. Споруд;
- організація тимчасових будівельних доріг і будівельної інфраструктури на території складу рідкого аміаку;
- регулювання поверхневого стоку на всій території будівництва.

Впливу на масиви ґрунтів в процесі будівництва можуть активізувати ерозійні процеси, провокувати деформації стінок і дна котлованів, сприяти підтоплення території, обумовлювати набухання і просідання ґрунтів.

Ґрунтові води.

При лінійному будівництві, як показав досвід, найбільш поширеними впливами на гідрогеологічні умови стають забруднення ґрунтових вод з боку землерийної та дорожньої техніки, ґрунтового матеріалу відсипання полотна дороги, баласту, а також можливе підтоплення при підрізуванні схилів полками та іншими виїмками і при барражном ефекті від самого полотна.

При спорудженні будівельних котлованів і траншей і залишення їх надовго відкритими можливо їх заповнення дощовою або сніготалой водою, просочування її до вільної поверхні ґрунтових вод або освіту під цими виїмками техногенних верховодок.

Одночасно з цим процесом можливий і процес проникнення забруднюючих речовин від будівельної та дорожньої техніки, якщо її заправляють ПММ або змінюють рідини в заправних ємностях безпосередньо на місці роботи.

При дотриманні проектованих природоохоронних заходів негативний вплив на підземні води буде зведено до мінімуму і оцінюється як допустимий.

На етапі будівництва основні негативні впливи на ґрунтові води можуть проявитися в зміні гідродинамічної і балансової структури потоку (порушення режиму, умов харчування, руху і розвантаження потоку), а також у можливому його забрудненні.

Будівництво котлованів, фундаментів, зворотна засипка будівельних пазух - всі ці дії можуть мати наслідком і забруднення ґрунтових вод.

Екологія та біологічні ресурси.

Найбільш істотний вплив на рослинний покрив може бути надано в період будівництва комплексу рідкого аміаку.

Основні види впливу на рослинний покрив території в процесі будівництва:

- повне знищення рослинних угруповань в смузі земельного відводу;
- втрата частини пасовищних ресурсів і тимчасове зниження їхньої продуктивності;
- пошкодження рослинності на кордоні з будівельними майданчиками та під'їзними дорогами;
- пригнічення рослин викидами в атмосферу будівельного пилу і шкідливих забруднюючих речовин;
- підвищення пожежонебезпеки території.

При проведенні будівельних робіт рослинний покрив на земельній ділянці знищується практично повністю; прилеглі ділянки також як правило, виявляються порушеними.

Після закінчення будівництва починається розвиток відновлювальних сукцесій, в ході яких рослинний покрив прагне до вихідного типу рослинності.

Невеликі витіки нафти, ГСМ, втрати хімічних реагентів і різного сміття можуть сприяти появі ділянок зі зниженим різноманітністю рослин або навіть плям, позбавлених, позбавлених рослинності, але цей вплив також буде локальним і незначним.

В результаті будівельних робіт (риття траншей і котлованів) і проходження техніки збільшується ерозійна небезпека на прилеглій території.

На етапі будівництва складів на земельній ділянці повністю будуть знищені незначні площі пасовищ, польових і деревно-чагарникових (лісосмуги) середовища існування тварин.

Через фактор занепокоєння, викликаного скупченням людей і шуму від роботи транспортних і будівельних засобів, а також часткового знищення місць існування тварини з території і зони впливу будівництва будуть витіснені.

Під час розчищення території під будівництво можлива загибель одиничних особин дрібних ссавців. Однак, негативні впливи на співтовариства тварин вкрай незначні, так як населення тварин даних типів середовища існування представлено, в основному, широко поширеними і екологічно пластичними видами, адаптованими до антропогенних впливів.

Ґрунтові умови.

Зняття родючого ґрунтового шару при будівництві всіх об'єктів комплексу рідкого аміаку (включаючи лінійні) здійснюється бульдозерами з навантаженням екскаваторами в автомобілі-самоскиди.

Родючий і потенційно-родючі шари ґрунту відсипаються по краю дороги. Розроблений родючий шар ґрунту транспортується автосамосвалами на середню відстань до 30 км для складування в місцях, визначених спеціальним проектом складування і використання родючого шару ґрунту.

Вплив на земельні ресурси і ґрунтовий покрив при виробництві земляних та будівельних робіт може полягати (тільки в межах площ виробництва земляних робіт) в:

- техногенному порушенню мезорельєфа, викликаному профілюванням поверхонь майданчиків;
- формуванні техногенного мікрорельєфу, викликаного багаторазовим проходженням важкої будівельної техніки (вибоїни, колії, борозни і ін.);
- погіршенні фізико-механічних властивостей ґрунтів, зниженні біологічної активності гумусового шару;
- вплив викидів технологічного обладнання на земельні ресурси як в межах відводу, так і санітарно-захисної зони об'єкта;
- вплив техніки, транспорту, елементів конструкцій і відходів при ліквідації тимчасових об'єктів (доріг, майданчиків складування матеріалів і конструкцій, майданчиків розміщення транспортних машин і механізмів);
- виносі на поверхню малопродуктивних підстилаючих порід;
- активізації процесів ерозії в зв'язку зі знищенням природної рослинності;
- захаращення ґрунтів відходами будівельних матеріалів, сміттям та ін. ;
- забрудненні ґрунтів твердими і рідкими відходами будівництва.

При виконанні комплексу передбачених заходів значущих наслідків для ґрунтового покриву не очікується.

Демографія та населення.

Вплив на етапі будівництва на демографічні процеси визначається, головним чином, міграційним припливом населення в район будівництва.

Соціальна ситуація.

Вплив на соціальну ситуацію на етапі будівництва буде носити головним чином локальний характер і обмежиться Бобровицького районом.

Вплив на соціальну ситуацію на інші території не прогнозується.

На етапі будівництва основним видом впливу є створення нових робочих місць у будівельній індустрії та додаткових робочих місць у сфері обслуговування.

Однак після завершення будівництва поступово можна очікувати скорочення цих робочих місць. Створення нових робочих місць безпосередньо вплине на збільшення рівня життя осіб, зайнятих на реалізації проекту і членів їх сімей. Поліпшення матеріального становища цієї групи населення спричинить за собою збільшення витрат населення, і, відповідно, збільшення товарообігу.

Сільське господарство.

Вплив на сільське господарство як на етапі будівництва, так і на етапі експлуатації носитиме локальний характер в межах Бобровицького району та господарств безпосередньо Плазуни до території комплексу.

Під будівництво комплексу відводиться в основному землі запасу Бобровицького району.

Безпосередній вплив може надати будівництво і експлуатація комплексу на такі господарства, землі яких орендується під спорудження комплексу та під'їзних шляхів до нього. Для попередження/пом'якшення потенційного негативного впливу на ці господарства вилученню підлягали в першу чергу землі з низькою родючістю. У разі вилучення родючих земель, сільськогосподарським виробникам виділялися аналогічні за якістю землі з фондів району. Крім цього, корпорацією розроблені компенсаційні механізми, які узгоджені з даними господарствами.

Внаслідок вищесказаного можна говорити, що вплив на сільське господарство буде носити локальний характер, і мати незначні масштаби.

Комунальна інфраструктура.

Вплив буде більшою мірою носити локальний характер, вплив на інші території області може бути пов'язано тільки в разі вивезення твердих відходів. На етапі будівництва вплив буде полягати в додатковому навантаженні на об'єкти існуючої комунальної інфраструктури.

На етапі експлуатації істотний вплив на місцеву комунальну інфраструктуру не очікується.

Соціальна інфраструктура.

Прямий вплив на систему освіти як в період будівництва, так і в період експлуатації не прогнозується. Непрямим позитивним видом впливу є реалізація соціальних програм на території району.

Вплив на систему охорони здоров'я буде найбільш сильним на етапі будівництва, оскільки на цьому етапі зайнято максимальну кількість працівників. Воно буде полягати в додатковому навантаженні на об'єкти системи охорони здоров'я. Разом з тим, це навантаження буде знижена в результаті розгортання додаткових клінічних потужностей в місці будівництва.

Стан здоров'я населення.

Міграційний приплив робітників на етапі будівництва може провокувати зростання травматизму, зростання числа захворювань, що передаються статевим шляхом, і поширення алкоголізму серед мігрантів. Зростання зайнятості матерів без розширення системи дитячих дошкільних установ може призвести до збільшення дитячої захворюваності. Якщо введення в експлуатацію очисних споруд буде запізнюватися, можливе зростання захворюваності на гострі кишкові інфекції.

Історичні і археологічні об'єкти.

На етапі будівництва основними джерелами впливу на об'єкти історико-культурної спадщини є будівельні роботи і особливо - їх земляний цикл (вплив будівельних і транспортних машин і механізмів). При цьому можливе руйнування і знищення об'єктів культурної спадщини в процесі трансформації території будівництва; фізичне порушення територій пам'яток та їх охоронних зон в результаті здійснення різних земляних робіт (риття траншей і інших виїмок, підрізування схилів, відсіпання насипів та ін.); порушення природного рельєфу і мікрорельєфу територій пам'яток та їх охоронних зон внаслідок пересування по ґрунту важкої будівельної техніки з утворенням вибоїн, колій, борозен і т.п .; зведення природної рослинності територій пам'яток в смугі постійного і тимчасового відведення земель.

Вплив на етапі експлуатації:

Геоморфологія і геологія.

У зв'язку з тим, що в період експлуатації споруд дороги повинні функціонувати водопропускні споруди, протиерозійні захисні покриття в водотоках і на схилах насипу і інші засоби захисту, активізація екзогенних геологічних процесів і різка зміна властивостей ґрунтів не передбачається.

У зв'язку з тим, що до початку експлуатації споруд повинні бути створені протиерозійні захисні покриття в водотоках і на схилах насипу і інші засоби захисту, почнуть працювати водопропускні споруди і т.п., активізація екзогенних геологічних процесів і різка зміна властивостей ґрунтів не передбачається. Тому основні процеси будуть пов'язані з деформаціями ґрунтів в області будування.

В цілому, є підстави припускати, що комплекс споруд складу не зробить істотного впливу на зміну геодинамічної обстановки району.

Якість підземних вод.

При експлуатації складу можуть проявлятися такі негативні процеси:

- можливий барражний ефект фундаментів будівель і споруд, де глибина залягання рівня ґрунтових вод менше проекрованої глибини закладення фундаменту;
- забруднення ґрунтових вод витоками з відстійників і резервуарів при фільтрації з них;
- підвищення уразливості ґрунтових вод внаслідок вертикального планування майданчика.

Сприятлива екологічна оцінка розвитку цих процесів дана з урахуванням наступних природних факторів і умов:

- хороша захищеність ґрунтових вод в зв'язку зі значною глибиною їх залягання;
- хороший відтік поверхневих вод з майданчика завдяки наявності загального ухилу території і високими абсолютними відмітками;
- відсутність на майданчику «особливо брудних» або технічно недосконалих установок або пристроїв.

Зважаючи на відсутність джерел забруднення впливу дороги в процесі експлуатації на ґрунтові води прогноуються як незначні. Істотних змін гідрогеологічної обстановки не прогноуються.

Під важкими резервуарами помітного ущільнення ґрунту не відбудеться; рівень ґрунтових вод виявляється трохи нижче зони впливу ущільнюючих навантажень.

Компресорна станція може передавати на ґрунт вібраційний вплив, зменшення якого передбачено заходами інженерної підготовки фундаментів.

Решта об'єктів можуть мати незначний вплив на горизонт ґрунтових вод за допомогою можливих витоків води від адміністративно-побутового корпусу.

При можливих витоках з резервуарів і підземних водоносних комунікацій може відбуватися забруднення ґрунтових вод.

В цілому, при виконанні комплексу передбачених природоохоронних заходів (Не передбачається істотних екологічних наслідків для якості ґрунтових вод.

Екологія та біологічні ресурси.

Основним видом впливу на етапі експлуатації є забруднення атмосфери. Рослинний покрив виконує функції біогеохімічного бар'єру в екосистемах, адсорбуючи з атмосферних випадінь забруднюючі речовини. Вплив забруднення повітря на рослинний покрив при роботі в штатному режимі матиме локальний незначний характер.

Проектований комплекс рідкого аміаку буде розташовуватися на сильно порушених і антропогенно перетворених місцепроживання тварин. Співтовариства тварин таких місць існування характеризуються бідним видовим складом, низькою чисельністю і пануванням широко поширених і екологічно пластичних видів, адаптованих до антропогенних впливів. У зв'язку з цим при штатному режимі експлуатації вплив на тварину населення незначно. Чи збережуться монодомінантні угруповання тварин, які включають синантропні види, які характеризуються високими адаптаційними властивостями, і види (в основному птиці), що використовують дану територію лише незначний відрізок часу.

Ґрунтові умови.

Впливу на земельні ресурси в період експлуатації комплексу аміаку визначаються виробничими технологічними викидами. В умовах аридного клімату дані компоненти сприяють попаданню аміачного катіона в ґрунтовий поглинаючий комплекс, що може призводити до втрати міцності структурних елементів і розпорошення структурних агрегатів. Всі ці процеси повинні відслідковуватися системою моніторингу ґрунтового покриття і земельних ресурсів.

Демографія і населення.

Непрямим ефектом може стати значне зростання небажаної міграції: надлишковий, що перевищує реальну потребу в кадрах приплив працездатного населення, самостійно шукає роботу в зоні комплексу в надії на більш високі заробітки; а також приплив осіб без певного місця проживання і кримінальних груп, що в сукупності може привести до зростання соціальної напруженості.

Соціальна ситуація.

На етапі експлуатації основним видом впливу на соціальну ситуацію є створення постійних робочих місць. Наявність нових робочих місць спричинить за собою збільшення рівня добробуту населення, зайнятого в проекті. Експлуатація об'єкта призведе також до збільшення припливу грошових коштів до бюджетів різних рівнів і в позабюджетні фонди, що сприятиме реалізації соціально спрямованих програм.

Стан здоров'я населення.

В результаті розгортання додаткових клінічних потужностей в місці будівництва та розвитку і оснащенні закладів охорони здоров'я Бобровицького району, прогнозується загальне поліпшення показників здоров'я населення.

Історичні і археологічні об'єкти.

На етапі експлуатації основним джерелом впливу на об'єкти культурної спадщини є роботи з технічного обслуговування об'єкта і різного роду нештатні ситуації.

Найбільш істотним наслідком зазначених вище дій може бути деяка активізація екзогенних процесів, небезпечна для археологічних пам'яток. При прийнятті відповідних заходів по рекультивації території істотних впливів на археологічні пам'ятники не передбачається.

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях

Для запобігання негативному впливу на довкілля та здоров'я населення передбачені такі заходи:

Заходи для захисту геологічного середовища.

Основні заходи по запобіганню несприятливих наслідків будівництва спрямовані на забезпечення їх захист від просядок і ерозії ґрунтів.

З метою запобігання негативного впливу процесів набухання та усадки ґрунтів передбачається передавати на фундаменти максимальні навантаження, близькі до тиску набухання.

З метою запобігання розвитку процесів набрякання й усадки передбачається:

- враховуючи можливість формування водоносного горизонту, проходку котлованів проводити в суху пору року або охороняти їх від припливу поверхневих вод;
- при розпушенні в процесі будівництва елювіальний покриву в зоні змінної вологості і на ділянках з близьким рівнем підземних вод при проходці котлованів організовувати водовідлив;
- для запобігання набухають ґрунтів від замочування і освіти в траншеях і пазухах котлованів техногенного горизонту ґрунти будуть ущільнюватися пошаровим трамбуванням до максимальної щільності без використання дренажних матеріалів і створюватися широкі асфальтові покриття.

Зменшення шкоди від ерозії може бути досягнуто або зниженням швидкостей, витрат і енергії поверхневих вод, або підвищенням ерозійної стійкості розмиваються порід. В цьому зв'язку:

- на всіх ділянках перетину лінійними спорудами логів і балок передбачається будівництво водопропускних споруд, з метою запобігання порушенню гідрологічного режиму;
- борти і дно водовідвідних каналів і кюветів з метою запобігання їх розмиву зміцнюються щєбнисті ґрунтом;
- укоси земляного полотна і виїмок від розмиву зміцнюються великоуламковим матеріалом, а також за допомогою посіву трав за попередньо підготовленому родючому шару.

Для збереження природної структури ґрунтів в основі котлованів і можливо меншого зміни їх властивостей будуть дотримуватися такі загальні правила ведення будівельних робіт:

- організація поверхневого водовідведення атмосферних вод шляхом відповідної планування території, улаштування нагірних і відвідних каналів, не допускаючи скупчення води в котлованах;
- під час робіт з розкриття котлованів не допускається руйнування ґрунту, що знаходиться на проектній позначці; в глинистих ґрунтах незалежно від

способу виконання робіт залишати захисний шар, який можна знімати лише безпосередньо перед кладкою фундаменту.

Заходи для захисту підземних вод.

Основні потенційні впливи на підземні води від проектного об'єкта будуть проявлятися в період будівництва, однак основний комплекс передбачуваних заходів включає також і період експлуатації.

Передбачаються наступні основні заходи з охорони підземних вод:

- регулярна перевірка і обслуговування водопропускних отворів під полотном доріг;
- захист будівельних котлованів від проникнення поверхневого стоку нагрітими канавами і водовідливом;
- збір забруднених рідин, в т.ч. нафтопродуктів в непроникні ємності для запобігання їх просочування (інфільтрації) у ґрунтові води;
- використання посиленої гідроізоляції днищ резервуарів для зберігання аміаку та інших пристроїв систем дощової і господарсько-побутових каналізації, для виключення витоків;
- заправка будівельної та дорожньої техніки паливно-мастильними матеріалами поза будівельних котлованів і траншей;
- складування і тимчасове зберігання промислових і твердих побутових відходів на території організовується на спеціальних майданчиках, що мають асфальтобетонне покриття.

Заходи для захисту біологічних ресурсів.

Рослинність.

З метою мінімізації негативних впливів на рослинний покрив території при будівництві передбачається:

- виконання заходів щодо збереження рослинного покриву в зоні впливу будівництва (максимально використовувати існуючі під'їзні дороги, складські майданчики тощо.) спорудження доріг з твердим покриттям для зменшення пилоутворення;
- своєчасне виконання необхідних дренажних робіт (щоб уникнути зміни гідрологічного режиму прилеглих біогеоценозів);
- здійснення біологічної рекультивації порушених територій відповідно ґрунтово-рослинним умов місцевості;
- дотримання правил протипожежної безпеки.

Основними природоохоронними заходами в період експлуатації є:

- дотримання правил протипожежної безпеки на території розміщення об'єктів комплексу;
- проведення екологічного моніторингу стану рідкісних і охоронюваних видів в санітарно-захисній зоні підприємства, в разі виявлення місць масового зростання рідкісних видів.

Тваринний світ.

Комплекс природоохоронних заходів передбачає:

- виконання будівельно-монтажних робіт на строго обмеженій території, яка надається під об'єкт;
- розчищення території під будівництво або до початку, або після закінчення гніздового періоду птахів;
- недопущення залишення ям під стовпи або котлованів на тривалий час не закопаними, щоб уникнути попадання туди дрібних ссавців;
- обмеження руху техніки тільки за наявними під'їзними коліями;
- контроль прибирання, вивезення та складування відходів виробництва;
- запобігання утворенню звалищ харчових і побутових відходів - місць концентрації птахів та інших тварин;

- при виконанні будівельно-монтажних робіт здійснення жорсткого контролю за дотриманням правил протипожежної безпеки в пожежонебезпечний сезон;
- регламентування змісту собак на будівельних об'єктах;
- для собак, що утримуються на об'єкті будівництва, дотримання термінів профілактичних щеплень від сказу;
- виключення ймовірності забруднення території паливно-мастильними матеріалами;
- недопущення нерегламентованої добування тварин (проведення роз'яснювальної роботи з персоналом або запис відповідного умови в контрактах найманих працівників).

На етапі експлуатації природоохоронні заходи спрямовані на стабілізацію умов існування спільнот тварин, порушених у період будівництва. Вони передбачають проведення екологічного моніторингу, основною метою якого є оцінка ефективності прийнятих природоохоронних заходів і мінімізація впливу на рідкісні види тварин.

Заходи для захисту ґрунтів.

Технологія селективного зняття родючого шару ґрунту під об'єктами, його зберігання і подальше використання ґрунту визначається наступними його характеристиками:

- значною потужністю гумусових горизонтів ґрунтів;
- суглинистим і глинистим механічним складом;
- для всіх ґрунтів характерна нейтральна або слабо лужна реакція середовища.
- Потужність гумусових ґрунтових горизонтів, які повинні бути зняті, становить 20-50 см.

Потужності потенційно родючих горизонтів складають 20-70 см.

Родючий шар ґрунту може використовуватися на землеваніс малопродуктивних сільськогосподарських угідь.

Проектом передбачаються наступні технічні умови рекультивації:

- в зоні поширення мінеральних ґрунтів проводиться зняття найбільш родючого гумусового горизонту із середньою потужністю 0.4-0.5 м;
- визначені місця складування родючого гумусового шару і умови його збереження;
- розроблені технологічні схеми використання родючого шару.

Для збереження родючого ґрунтового шару і земельних ресурсів на лінійних об'єктах передбачені наступні технічні умови рекультивації:

- на мінеральних ґрунтах зняття найбільш родючого гумусового горизонту;
- складування розробленого мінерального ґрунту в 1 метрі від траншеї;
- зворотне засипання траншей виробляти, починаючи з мінерального ґрунту;
- здійснення зворотного переміщення ґрунтового шару на смугу рекультиваційних робіт.

Для запобігання площинній і ярово ерозії, а також інших процесів деградації ґрунтового покриву буде виконаний наступний комплекс природоохоронних заходів:

- максимальне збереження природного стоку - пристрій водопропусків;
- регулювання поверхневого стоку з урахуванням відновлення природного;
- проведення робіт по розосередженню стоку з водозборів і відведення дощових вод від траншеї і кюветів технологічних доріг;
- планування водозборів із закріпленням їх рослинністю, збільшення шорсткості тальвегом існуючих балок чагарником і земляними валами. Для відводу вод можливе застосування бетонних лотків з ребрами шорсткості;
- збільшення шорсткості поверхні шляхом створення земляних валів;

- проведення технічної та біологічної рекультивації;
- на біологічному етапі рекультивації дотримання прийомів агротехніки, які передбачають оранку земель поперек схилів з метою недопущення утворення лінійних ерозійних форм (борозни, колії, канави) уздовж по схилу.

Демографія і населення.

Спеціальних заходів не потрібно.

Соціально-економічні умови та культурні характеристики.

Для пом'якшення впливу на соціальну ситуацію в районі необхідно залучення максимально можливої кількості працівників з числа місцевих жителів, розробка програм підготовки і перепідготовки місцевих фахівців для потреб проекту.

У зв'язку з тим, що негативні види впливу будуть надані в основному в процесі будівництва комплексу, заходи щодо запобігання впливу також будуть реалізовані головним чином на даному етапі. Перелік заходів, намічених до реалізації включає:

- Планомірну роботу по взаємодії з громадськістю та зацікавленими сторонами;
- Залучення громадськості до моніторингу екологічної та соціальної ситуації;
- Переважний найм працівників з числа місцевих жителів на основі професійних і кваліфікаційних вимог;
- Реалізацію навчальних програм для співробітників з числа місцевих жителів, найманих на роботу;
- Придбання товарів і послуг місцевих виробників в період будівництва;
- укладання договорів з місцевими підрядниками про надання послуг;
- Дотримання природоохоронних заходів спрямованих на збереження ґрунтового, рослинного покриву і тваринного світу;
- Розробку та реалізацію програми по рекультивації порушених земель;
- Реалізацію соціальних програм; зусилля з розвитку комунального господарства та соціальної сфери.

В результаті дотримання всіх намічених заходів і запобігання можливих аварій негативних видів впливу на соціально-економічну сферу на етапі експлуатації не прогнозується.

Стан здоров'я населення.

Для того щоб забезпечити епідеміологічну та санітарно-гігієнічну безпеку компанією розроблений комплекс заходів, представлений нижче.

Перший блок заходів відноситься до забезпечення епідеміологічної безпеки:

- Заплановано облаштування місць розміщення будівельників, ремонт та розвиток місцевої комунальної інфраструктури, а також забезпечення місць будівництва необхідним медичним персоналом і обладнанням.
- Розробляється план щодо поводження з відходами, що утворюються на етапі будівництва.
- Заплановано проведення робіт по суцільної дератизації та робіт із забезпечення гризунонедоступності місць проживання будівельного персоналу і зберігання питної води і харчових продуктів.
- Планується уточнення кордону природних вогнищ інфекцій. На основі отриманих результатів і наявних відомостей будуть розроблені диференційовані методи і способи профілактики кожної інфекції в залежності від активності природних вогнищ і ступеня ризику зараження людей на конкретних ділянках.

Другий блок заходів спрямований на створення санітарно-захисних зон:

- Для всіх об'єктів розробляється проектна документація по обґрунтуванню розмірів санітарно-захисної зони (СЗЗ), яка буде узгоджена в наглядових органах, в встановлених законом порядку.

- Достатність ширини СЗЗ буде підтверджена розрахунком на підставі інвентаризації джерел викидів.

Третій блок заходів спрямований на організацію та проведення епідеміологічного та санітарно-гігієнічного моніторингу включає:

- Контроль за якістю питної води.
- Контроль якості підземних вод від забруднення.
- Контроль за якістю поверхневих водних об'єктів.
- Контроль за забрудненням атмосферного повітря.
- Контроль за виконанням плану поводження з відходами.

Історичні і археологічні об'єкти.

На території, що підлягає господарському освоєнню, будуть проведені необхідні археологічні дослідження.

На стадії будівництва передбачається:

- завершення археологічних розкопок в зоні будівництва;
- організацію і ведення моніторингу археологічних об'єктів по трасі в зоні впливу об'єкта.
- обов'язкова участь археолога в якості спостерігача при проведенні всіх земляних робіт;
- екстрену організацію розкопок в разі виявлення археологічних об'єктів;
- рекультивацію порушених в процесі будівельних робіт поверхонь територій пам'яток щоб уникнути розвитку екзогенних процесів.

В період експлуатації планується:

- організацію і ведення моніторингу археологічних об'єктів в зоні впливу об'єкта;
- умови для організації і ведення систематичних археологічних розкопок в зоні впливу об'єкта;
- екстрену організацію археологічних розкопок в разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єкті, що створюють ризик для об'єктів культурної спадщини;
- сприяння у вивченні культурної спадщини зоні впливу об'єкта і пропаганді його охорони, включаючи музеєфікацію.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферу. Вплив на якість атмосферного повітря.

Будівельний період.

Розглянуто вплив на забруднення атмосфери всієї будівельної техніки та обладнання, задіяного на декількох будівельних майданчиках комплексу аміаку:

- під'їзна дорога;
- майданчик складу аміаку;
- майданчик біологічних очисних споруд і пожежного депо.

Оцінені викиди в атмосферу шкідливих речовин. Очікувані концентрації в повітрі практично всіх речовин на відстані декількох сотень метрів від будмайданчиків мізерно малі.

Виняток становить NO_2 , зміст якого в повітрі на території, однак, істотно нижче гігієнічної норми. Основний внесок у забруднення повітря NO_2 вносять дизель-генератори.

Період експлуатації.

Очікуваний вплив технологічного обладнання комплексу аміаку на забруднення атмосферного повітря - невелика. Концентрації в повітрі таких речовин, як сажа, пари

бензину і гасу, оксид азоту, діоксид сірки, пил, оксид вуглецю, аміак і метан не перевищуватимуть 0,1 ГДК за межами проммайданчиків.

На території найближчих сіл лише концентрації суми NO_2 і SO_2 в повітрі можуть скласти відповідно 0,7 ГДК та 0,76 ГДК. Переважний внесок у забруднення повітря цими речовинами дають викиди двигунів.

Рівень забруднення атмосфери на найближчій до комплексу території житлової забудови не буде перевищувати допустимих значень.

Рекомендовані розміри санітарно-захисних зон становлять для складу аміаку - 1000 м.

Розроблені в проекті повітряохоронного заходи дозволяють звести до мінімуму вплив комплексу аміаку на забруднення атмосфери.

Виконані детальні розрахунки ризику можливого ураження персоналу або населення в районі розміщення комплексу в разі викиду аміаку в атмосферу показали, що очікуваний потенційний ризик є цілком прийнятним з урахуванням передбачених технологічних заходів, а також заходів з цивільної оборони та попередження надзвичайних ситуацій.

Вплив на якість атмосферного повітря.

Проведені розрахунки викидів забруднюючих речовин в атмосферу і утворюються приземних концентрацій різних речовин свідчать про мінімальні і екологічно допустимих впливах на якість атмосферного повітря при будівництві та експлуатації комплексу рідкого аміаку.

Надалі буде розроблений проект нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферу, що є невід'ємною складовою частиною пакету дозвільних документів перед введенням в експлуатацію комплексу.

Водоспоживання та водовідведення. Вплив на якість поверхневих вод.

Водопостачання.

Основним джерелом і протипожежного водопостачання є резервуари з протипожежним запасом води.

Повторне використання води та оборотне водопостачання передбачаються в системах охолодження системах охолодження мастила на компресорах аміаку.

Водовідведення.

Мережі каналізації відводять стічні води від складу аміаку, пожежного депо, адміністративно-готельного комплексу. Каналізація побутова по колекторам стоки прямують на біологічні очисні споруди.

Каналізація дощова передбачає відведення дощових стоків.

Вплив на якість поверхневих вод.

Прийняті системи збору та очистки стічних вод в цілому є достатніми для запобігання негативного впливу на якість поверхневих вод. Однак, з огляду на екологічну значимість ефективного очищення стічних вод, до завершення будівництва комплексу планується уточнити склад і потужність біологічних очисних споруд для максимально повного обліку всіх можливих забруднювачів (включаючи теоретичну можливість присутності незначних концентрацій аміаку в дощових водах, що надходять з проммайданчиків).

Обсяги утворення та розміщення відходів.

Номенклатура відходів.

Інвентаризацією враховані основні (великотоннажні) види відходів. На етапі будівництва враховуються відходи, розділені по основним джерелам освіти на:

- автотехніки і механізмів;
- відходи будівельних матеріалів і ґрунт;
- комунальні відходи.

На етапі експлуатації передбачається утворення:

- виробничих відходів;
- відходів від автотехніки;
- відходів від допоміжних процесів;

- комунальних відходів.

Будь-які специфічні небезпечні відходи при зберіганні аміаку не утворюються.

Поводження з відходами на будівельному / виробничому майданчику.

На майданчику комплексу буде організований селективний збір відходів.

Для етапів будівництва / експлуатації на майданчику передбачені відповідні еколого-санітарним вимогам об'єкти тимчасового накопичення відходів, визначено періодичність видалення відходів.

При будівництві відходи від автотехніки не накопичуються на майданчику, а відразу вивозяться на бази підрядника.

На етапі будівництва планується використовувати до 70% інертних будівельних відходів (відходи бетону і залізобетонних конструкцій) і ґрунту для планування територій.

Впровадження спеціальних технологічних заходів по знешкодженню / переробці відходів визнано економічно недоцільним через невеликі обсяги їх утворення.

Передача відходів для розміщення/переробки.

Ртуть містять лампи, промасленого ганчір'я, відходи бітуму і лакофарбових матеріалів, а також відходи, що представляють цінність в якості вторинних ресурсів планується передавати на знешкодження/переробку спеціалізованим стороннім організаціям.

Значна кількість відходів планується передавати на існуючі полігони ТПВ за укладеними договорами.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єкту доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Заходи, спрямовані на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на навколишнє середовище:

- улаштування локальних очисних споруд побутової каналізації та очисних споруд відведення поверхневого стоку з території;
- встановлення контейнерів для збору побутових відходів.

При здійсненні планованої діяльності у відповідності до вимог статті 24 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів будуть розглядатися:

- відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;
- заходи радіаційної безпеки, відповідних санітарних правил, а також заходи встановлені нормами, іншими актами законодавства, що містять вимоги радіаційної безпеки

В цілому, розроблений у відповідності до державних будівельних норм, санітарних норм і правил проект містобудівної документації не матиме негативних наслідків виконання документа державного планування.

8. Розгляд альтернатив.

Вибір земельних ділянок проведено з урахуванням варіантів можливого розміщення комплексу і техніко-економічних міркувань з урахуванням найбільш економічного використання земель, транспортного сполучення та соціально-економічного розвитку району.

Альтернативних варіантів проекту не передбачається, оскільки вищенаведений план будівництва складів з використанням найкращих доступних технологій, що визнані, як на міжнародному так і на державному рівні.

Комплексним проектом будівництва передбачено застосування найкращих сучасних технологій та практик. Реалізація проекту будівництва комплексу відбувається з урахуванням діючих вимог українського та європейського санітарного та природоохоронного законодавства. При будівництві будуть враховані містобудівні обмеження та особливості району розташування.

Планована діяльність з будівництва комплексу спричинить довгостроковий позитивний вплив на соціально-економічне середовище.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Цілями виробничого екологічного та соціального моніторингу є:

- оцінка ефективності природоохоронних, санітарно-гігієнічних і соціально-економічних заходів на всіх етапах реалізації проекту (проектування, будівництва, експлуатації та ліквідації);
- своєчасне виявлення джерел можливих негативних впливів на якість компонентів природного середовища і середовище проживання;
- контроль за дотриманням узгоджених умов природокористування (за рівнем викидів, скидів, лімітів розміщення відходів);
- верифікація даних отриманих розрахунковими методами і методами моделювання;
- регулярне отримання достовірних даних про поточний стан геологічного середовища, ґрунтів, атмосферного повітря, водних об'єктів на суші, рослинності, наземних тварин в зонах впливу будівництва і експлуатації нафтопровідної системи;
- контроль динаміки змін соціально-економічних умов в районі реалізації проекту;
- інформаційне забезпечення державних органів, що контролюють стан навколишнього природного середовища.

Основними принципами при розробці та здійсненні програми є наступні:

- створення постійно діючої системи контролю якості процедур, методів і результатів моніторингу;
- використання сертифікованих методів і робота з акредитованими виконавцями робіт;
- постійне протоколювання результатів моніторингу та регулярна звітність за результатами моніторингу перед наглядовими природоохоронними органами.

Організація виробничого екологічного та санітарно-гігієнічного контролю передбачається на кожному з етапів інвестиційної діяльності на:

- будівництво (підготовчий і будівельний етапи, введення в експлуатацію);
- експлуатація.

Об'єктами екологічного та соціального моніторингу є:

- джерела техногенного впливу на навколишнє природне середовище;
- природні комплекси, їх компоненти, а також природні процеси, що протікають в зоні
- впливу будівництва і експлуатації терміналу з відвантаження аміаку;
- набір показників стану соціально-економічних умов.
- Екологічний моніторинг включає:
- моніторинг небезпечних геологічних процесів;
- моніторинг підземних вод,

- моніторинг забруднення і деградації ґрунтів і земель;
- моніторинг рослинності;
- моніторинг забруднення атмосферного повітря.

Соціальний моніторинг включає:

- Число зайнятих, в тому числі місцеві жителі
- Середня зарплата (за категоріями)
- Число співробітників з числа місцевих жителів, які пройшли підготовку на програмах професійного навчання / перенавчання
- Платежі до місцевих бюджетів і в позабюджетні фонди
- Компенсаційні виплати місцевим господарствам
- Число місцевих підрядних / субпідрядних організацій
- Обсяг робіт, виконуваних місцевими підрядними організаціями
- Витрати корпорації на реалізацію соціальних програм
- Захворюваність персоналу, зайнятого на проекті, і жителів
- Програма виробничого контролю за дотриманням санітарних правил і виконанням протиепідемічних (профілактичних) заходів при будівництві комплексу буде розроблена в повному обсязі при початку повномасштабного будівництва.

Моніторинг на етапі будівництва.

Небезпечні геологічні процеси.

Необхідність моніторингу диктується загрозою негативного впливу на споруди небезпечних природних процесів з одного боку і важливістю обліку впливу споруди на навколишнє середовище - з іншого.

До складу моніторингу входять:

- спостереження за небезпечними процесами;
- аналіз результатів спостережень і розробка рекомендацій щодо посилення інженерного захисту;
- проектування додаткових заходів щодо забезпечення надійності споруд і ефективності інженерного захисту території.

Під час будівництва планується організація спостережень за реальним впливом виробництва будівельних робіт на зміну геологічного середовища та активізацію існуючих геологічних і виникнення нових інженерно-геологічних процесів.

Крім того, планується передбачити організацію стаціонарних полігонів на ділянках найбільш активного прояву сучасних геологічних процесів, з метою продовження спостережень за їх розвитком і оцінки ефективності захисних заходів в період експлуатації.

Підземні води.

У складі робіт по оцінці рівневого і гідрохімічного режиму ґрунтових вод передбачається проведення комплексу польових, лабораторних і камеральних робіт для вирішення наступних завдань:

- отримання циклу спостережень за фонові характеристики режиму ґрунтових вод;
- порівняння фонових даних з результатами спостережень, що отримуються в період проведення будівельних робіт;
- виявлення ділянок можливої зміни положення рівня ґрунтових вод, викликаного будівельними роботами.

Моніторингу підземних вод підлягають два процеси: зміна рівня потоку ґрунтових вод в районі розміщення комплексу та зміна якості (хімічного складу і фізичних властивостей) ґрунтової води.

Ґрунти.

Основною метою проведення моніторингу на етапі будівництва є контроль порушення, деградації і забруднення ґрунтів в період проведення будівельних та земляних робіт.

Об'єктом моніторингу є ґрунтовий покрив на майданчиках, наданих під будівництво, а також землі, порушені в процесі будівельних та земляних робіт.

Будуть вирішені наступні завдання:

- на підготовчому етапі будуть отримані фонові дані, що характеризують якість ґрунтів, а також рівень деградації і забруднення ґрунтового покриття;
- на етапі будівництва - здійснення контролю за зняттям родючого шару ґрунтів, його складуванням, збереженням і використанням; організація контролю за забрудненням і деградацією ґрунтового покриття в зоні впливу будівельних робіт і рекультивацією порушених земель.

Програма моніторингу включає великомасштабне ґрунтово-екологічне обстеження, яке дозволить в процесі будівництва організувати контроль за:

- потужністю знімається родючого шару ґрунтів при виробництві земляних робіт;
- умовами зберігання родючого шару ґрунтів, призначеного для подальшого використання при рекультивації;
- деградацією і забрудненням ґрунтового покриття в зоні впливу будівництва;
- за якістю виконання рекультиваційних робіт.

Для отримання необхідних даних буде організована стаціонарна мережа спостережних полігонів.

Рослинність.

Моніторинг рослинності буде здійснюватися на стаціонарних спостережних полігонах, створених для отримання даних по забрудненню і деградації ґрунтів.

Атмосферне повітря.

Заміри на джерелах передбачається проводити 1 раз на рік.

Для проведення атмосферного моніторингу будуть встановлені 2-х стаціонарних пости для відбору проб повітря в районі розташування.

Моніторинг на етапі експлуатації.

Небезпечні геологічні процеси.

В період експлуатації споруди будуть проводитися режимні спостереження на обладнаних полігонах за:

- екзогенними геологічними процесами;
- інженерно-геологічними процесами, спровокованими будівництвом;
- ефективністю технічних заходів щодо захисту інженерних споруд від несприятливих наслідків геологічних і інженерно-геологічних процесів;
- проявом сейсмічності.

Підземні води.

В період експлуатації будуть зроблені уточнення проектних прогнозів щодо зміни рівневого і гідрохімічного режиму ґрунтових вод. Режимні спостереження будуть проводитися на полігонах спостережних свердловин, обладнаних в період будівництва.

Ґрунти.

В період експлуатації контроль за забрудненням і деградацією ґрунтового покриття буде проводитися на раніше організованих наглядових полігонах.

Рослинність.

Моніторинг рослинності буде здійснюватися на стаціонарних спостережних полігонах, створених для отримання даних по забрудненню і деградації ґрунтів.

Атмосферне повітря.

З огляду на підвищену небезпеку об'єкта, передбачається система виробничого контролю за концентраціями аміаку в повітрі в робочих зонах комплексу.

Для проведення атмосферного моніторингу будуть використовуватися 2 стаціонарних пости для відбору проб повітря в районі розташування будинків.

10. Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Даний розділ не розглядається, адже комплекс не матиме суттєвого впливу на довкілля, територіально ділянка розташована на значній відстані від межі сусідніх держав.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації.

Розглянутий комплекс є складним інженерно-технічним об'єктом з розгалуженими основними і допоміжними технологічними потоками. Всі складові частини проекту комплексу по зберіганню рідкого аміаку і їх основні елементи, які є потенційними джерелами впливів на навколишнє середовище.

Питання будівництва та модернізації підприємств по зберіганню міндобриव актуальне для нашого сільськогосподарського регіону і України зокрема. Будівництво нових аграрних комплексів покращить економічні показники та створить нові робочі місця для мешканців Бобровицького району.

Інженер-проектувальник (планування міст)

Чечета М.О.

ФОП Травка В.А.

вул. О. Молодчого, 12, м. Чернігів, Україна, 14013

т. (0462) 676-250, факс 676-250

E-mail: arhitrav@ukr.net Web: <http://www.arhitrav.com.ua>